

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 2.50 дол.
Для України 36 руб.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За
всякі оголошення платиться з
гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до смеру
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ВІСТІ З УКРАЇНИ.

Від особи, що цими днями прибула з Києва довідуємося дещо про бідолашне життя на Україні.

Все більше чорними фарбами малює оповідач життя на Україні під большевиками. Насильство жорстокість, сваволя — це звичайні методи правління большевиків на окупованій території. Населення поголовно, без усякого винятку, настроєно проти большевиків і жадає і молить иншої влади. Бажає національної міцної влади, сподіваючись від неї порядку, захисту і краму. Реквізиції, збірки, податки, постій війська — всі оці злидні сучасного життя, що характеризують усі влади з часу повстання Директорії, до того винищують населення а різномірні експерименти большевиків, своїх соціалістів і комуністів до того руйнують всеьке життя, що населення не може уже жити і прагне зміни. Петлюра серед інтелігенції і серед заможніших класів громадянства на Україні користається недоброю славою: це кажуть, авантюрист, поверхова людина, особа без державного розуму, що не може і не сміє вести політики; Петлюра

великі штати вивезених урядовців бодай у можливі умовини життя на еміграції, співробітників і урядовців цілковито йому відданих, та що вже балакати про яку-будь иншу роботу в державних рамцях.

Політика Петлюри на Україні через неуміння, нездібність відсутність розуму і чуття, — це є лише поширення «бандитизму», як говорять на Україні, і при тим чисто льокального, який не має великого значіння і який большевики дуже легко поборюють. Оця політика викликала через своїх агентів і посланців велике всеукраїнське повстання, через неумілість веде лише до того, що гинуть завзятіші, енергичніші і часто ідеальніші особи переважно нашої молоді. Большевики дуже добре знають про таких посланців, куди вони їдуть, чого і коли і легко їх поборюють.

Треба сказати що большевики жорстоко, в некеільній спосіб поборюють усякий прояв повстань. На Україні був оголошений звирський декрет: кожна хата, у якій буде дезертер, або повстанець буде цілковито зруйнована.

війву із цим упертим закутком на Київщині, закутком відомим своїми повстаннями ще за часів гетьманщини і нарешті таки зломли селян, в нелюдський спосіб помстившись на них. Колись чудовий куток нашої України (недалеко Кирилівки і Моринець), весь у рясних садках, порізаний невеликими горами, цей красний колись куток — стоїть зараз як справжня пустеля, лише димарі та купи попелу, глини й каміння свідчать про те, що були колись тут села. Знищені також Миронівка (був цукровий завод), Яхви, Расава й инші села.

Оттаке жорстоке відношення большевиків до сел, у яких були повстання, оця криваво-дика розправа, розправа огнем і кулеметом, дійсно пригнітила населення і воно пригноблене почало справді боятися повстань — і повстання притихли. Населення боїться приймати повстанців, допомагати їм поживою, кінями, своєю молоддю... Направду повстання зменшилося, а провідники пішли на ласку большевиків. Провідники і отамани Звенигородського, Канівського, Таращанського і частинною Васильківського повітів у великому числі «покаялися» я-

згадують на Україні, як часи справжнього, багатого, культурного і досить спокійного життя. Оті карательні експедиції за часів останнього Гетьмана, якими так колять очі гетьманському урядові, згадують як експеси; вони є ніщо тепер в порівнянню з постійними жорстокими карними експедиціями большевиків. Не рідкі випадки, коли большевики на селах, виконуючи те, чи инше своє завдання, наперед розстрілюють кількох селян, аби застрашити село і легше взяти чергову реквізицію. Жах, глум, сваволя!

Про Василя Вишиваного на Україні нічого не чути. Оповідач про нього довідався уже за кордоном.

Поза цими жалібними відомостями оповідач поділився з нами і радісними явищами із сучасного українського життя: так на Україні за останній рік кольосально виросла національна свідомість, як серед мішанства, так і особливо ярко серед селянства. Селяне не бажають Москалів, не хотять балакати по московськи, умисно не розуміють московської мови і чужинцям на селах, які балакають по московськи просто треба тикати: їм не вірять і їх підозрі-

а різнородні експерименти бо- шевиків, своїх соціялістів і кому- ністів до того руйнують все-нє життя, що населення не може у- же жити і прагне зміни. Петлюра серед інтелігенції і серед замо- жніх класів громадянства на Україні користується недоброю славою: це кажуть, авантюрист, поверхова людина, особа без дер- жавного розуму, що не може і не сміє вести політики; Петлюра вічно хитається і йде за подіями: сьогодні він готовий миритись з большевиками, там іде за антан- тою, там стає під дикторку По- ляків, а то знову орієнтується на Румунів... така особа мусить зій- ти зі сцени, навіть при тій робо- ті, що провадить на еміграції. Його зовнішня політика — це безумовно смішні дитячі спроби балакати через своїх «послів» із справжніми державними мужами західної Європи.

Петлюра нездатний поставити своїх ближчих співробітників і не-

сто ідеальні... Большевики дуже добре знають про таких послан- ців, куди вони їдуть, чого і коли і легко їх поборюють.

Треба сказати що большевики жорстоко, в пекельній спосіб по- борюють усякий прояв повстань. На Україні був оголошений звір- ський декрет: кожна хата, у якій буде дезертер, або повстанець бу- де цілковито зруйнована — і дій- сно: цілі села, цілі смуги сел стоять зараз на Україні зруймо- вані, спалені... а нещасне насе- лення, як дике ходить отарами по- цим нещасним місцям, не маючи змоги за повним браком матеріа- лів відбудуватися. Оповідач пере- дає, що цілий ряд сел на шосе від Медвина до Лисянки, а саме величезне містечко Медвин із 8.000 населення і ще 12 сел в його околицях — цілковито знищені большевиками за опір больше- вицькій владі. Майже рік больше- вики провадили плянову криваву

ня притихли. Населення боїться примати повстанців, допомагати їм поживою, кінями, своєю молоддю... Направду повстання зменшилося, а провідники пішли на ласку большевиків. Провідни- ки і отамани Звенигородського, Канівського, Таращанського і ча- стиною Васильківського повітів у великому числі «покаялися» я- вилися до большевиків і склали зброю, а деякі навіть зараз піш- ли до них на службу.

Відомий отаман Мордалевич, зрадник української справи, ба- гато допоміг большевикам у бо- ротьбі з повстаннями. Він, ка- жуть, видав большевикам біля 600 відніщих Українців-повстанців. Отаке відношення своїх і нелюд- ська жорстокість большевиків до- сягли таки свого: повстання при- тихло. Зараз большевики стара- ються зловити отамана Струка і ведуть з ним переговори.

Часи гетьмана Скоропадського

раїні за останній рік кошовалю- виросла національна свідомість, як серед міщанства, так і особли- во ярко серед селянства. Селяне не бажають Москалів, не хотять балакати по московськи, умісно не розуміють московської мови і чужинцям на селах, які балака- ють по московськи просто треба тікати: їм не вірять і їх підозрі- вають. Характерно одначе, що ріжні накази влади роблять вра- жіння, як що писані в московсь- кій мові. Це вже така кумедна звичка...

З усіх українських установ у Києві найбільше енергічно, про- дуктивно і користно працює Ака- демія Наук. Академія працює до- сить вільно, робить періодичні зі- брання і взагалі, провадить вели- ку наукову роботу. Між инчим Академія збрала і добре перехо- вує величезну бібліотеку, яка уже тепер налічує біля пів мільона то- мів. Згідно розпорядження боль-

А. Кащенко

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

Всі глянули на гостя здивовано, бо ви- дущих кобзарів рідко доводилось бачити, а він повагом скинув свиту, олчепив бан- дуру й торбу і, склавши все на лаві, не- сподівано кинувся до Микити.

— Гай, гай, козаче!.. Не пізнаєш? Микита схопився з лави.

— Свят, свят, та це Трохим Швайка! — скрикнув він, пізнавши свого давньо- го товариша, що з ним мало не десять років ходив походами й бився поруч. — Нащо ж то ти убрався та бороду запу- стив?

— Давай перше почоломкаємося, а да- лі все розкажу. — сказав Швайка, про- стягнувши до Микити свої довгі, дебелі ру- ки. — Заховався тут, мов тхір у норі, та гадаєш уже, що й не знайдемо? Ні, козаче, ми з Січі все чуємо й все знає- мо, що діється на Україні. Чули навіть і те, що тебе лисий дідько примостив до бабського боку.

Почувши останні слова, Пріса й Ганна почали дивитися на гостя ворожо, Дани-

ло ж перебив розмову приятелів, сказавши Микиті, що раніше годиться почастувати гостя, а тоді вже розпитувати. Він посадив Швайку поруч себе й налив йому добру чарку горілки, а коли гість випив, зразу ж налив і другу.

— Ти просто з Січі, Трохиме? — спи- тав Галаган, коли гість трохи заїв пит- во.

А чи правда тому? — спитав Цимба- люк — що Хмельницький піднімає запо- рожців проти ляхів?

— Чув, чув і я про це!... — одпо- вів Швайка, поглядаючи на Цимбалюка ненивним поглядом. — А запевне не знаю...

Галаган зрозумів що Швайка, Цимба- люка за прихильника поляків, таїться від нього й не хоче говорити про заміри Хмельницького.

— Не бійся, Трохиме! — сказав він. — У нашій хаті стіни не чують, а лю- де не говорять, чого не треба. Мій тесть ужо зневірився на ляхах і тепер пристає до нашого табору. Я добре бачу, що тебе послано на Україну від Хмельницького. Говори все сміливо — я тобі за теста запорукою.

— Го! — радо скрикнув Швайка. — Як що старий Цимбалюк наш, так треба вихилити за його здоровля добру чарку!

Данило знову налив гостеві поста-

вель і той, випивши, почоломкався з ним.

— Бувай здоров, старий товари- шу!

— Ну, а тепер — сказав він далі — випемо всі разом за гетьмана України Зінка-Богдана Хмельницько- го!

— Вже обрали його за гетьмана?

— Хіба була військова рада?

— Була з Січі велика військова ра- да. Мало не всі сидні з зімовником по- ходилися всі дугарі з Великого Лугу чо- внами позїздилися і Січове Товариство з ли- манів та з Дикого Поля позбіралосся...

На січовому майдані козаки не вмісти- лися — от скільки було товариства... І всі, як почули, що говорив батько Хмель- одностойно й одногосно ухвалили обрати його за гетьмана України та йти з ним визволяти нашу неньку з тяжкого людсько- го ярма, з гострих пазурів ненажерливо- го звіря — ворога нашого.

— А що ж говорив Хмельницький на раді? — спитали слухачі.

— Говорив те, що ви й самі добре знаєте: що Ляхи знищили козацькі пра- ва, а вільний люд український поверну- ли у бидло; що запродали жидам християнські церкви та завели на Україні унію! Ну, та тепер гому прийшов уже край: за чотирі тижні прийде на Україну наш гетьман з великою силою Запорозців та

з татарською ордою і вигубить усіх наших гнобителів! Біля Хмельницького згуртува- лися всі наші звязані лицарі: Нечай, Бурлян, Богун, Перебийніс, Джеджалій, Ганжа, Морозенько... Всі, всі скучили- ся біля нього й присягнули заступати його як доведеться, своїми грудьми...

— Слава Господеві! — сказав Галаган. Може, хоч на цей раз ми побачимо рідну країну вільною і витягнемо з багна стоп- тану ляхами козацьку честь.

— А чи не буде воно так, — озвала- ся Ганна — як було за гетьманів Пав- люка та Остряниці?...

— Мовчи стара! — перебив Цимбалюк. Не годиться жінці у розмову козацьку встрявати!

Гість ухопився за слова Ганни;

А щоб не було так, панове товариство як сталося за Павлюка та Остряниці, так треба всім вам на поготові бути й людей до повстання підмовляти. Всі повинні узброїтись і приєднатися до Хмеля. Над- ходить суд Божий між нами й ляхами, і великий гріх та довічна ганьба буде не тільки тим, що лишаться на боці ворогів та проливатимуть кров братів своїх, на- вить і тим, хто сидітиме в запічку під той час, коли брати їхні життя своє за рідний край отдаватимуть! Не знатиме той спокути на цім світі, а на тім міста- не собі найтяжчих пекельних мук!

Гість се-який час помовчав, зворушені

шевик в н хто із громадян не має права мати у себе більше, як 500 томів, тому багато осіб передає свої книгозбірні до Академії. Між инчим Академії передав свою велику книгозбірню Кочубей. Академія спромоглася також зібрати й улаштувати величезний зоологічний музей, який провадить тепер проф. академії Шарлеман. Академія виготовила до друку багато наукових книжок, лише на жаль, друкувати книжки у Києві дуже важко ізза браку потрібних друкарських матеріалів. Оце зараз Академія переїздить із свого старого помешкання — пансіон Левашової на В. Володимирський — до нового власного помешкання у будинкові б. І. Гімназії на Бібіковському бульварі.

Українська наука по гімназіях Києва провадиться досить успішно і во всякому разі значно ліпше ніж по московських гімназіях коли взагалі можна балакати про якусь науку у Києві.

Український університет властиво, як такий не існує; існує один загальний університет, у якому читають лекції по московськи і по українськи. Взагалі треба сказати, що у Києві не існує тепер окремих: Комерційного Інституту, Політехніки, Університетів і инчих вищих шкіл, як то було раніше, тепер існує одна вища школа із певними відділами, під одною загальною управою. А як новина існує «Інститут зовнішніх сношень» де большевики виховують свою дипломатію на представництво за кордоном.

Еміграцією на Україні цікавляться, але зовсім не знають, що вона робить і чим живе, Часописів крім советських не має більш ніяких, крім комуністів ніхто майже не приїздить ізза кордону тому й не диво, що не має ніяких інформацій про життя еміграції розкиданої по цілому світові.

Київ тепер брудний, поруйнований; будинки вулиці, тротуари роками уже не репаровані неч-

все можна. За великі гроші, а то ще й краще за різні річі можна вимінати все необхідне. Великий брак залізничо товару: сокир, лопат, особливо пилок, гвіздків, терпугів, кос, серпів і т. и. чому селяне дуже охоче вимінюють на ці річі поживу. Селяне одначе тепер стали дуже переборчливими капризують і уже які небуть річі не хотять брати: давай їм нове, немите, шовкове чи взагалі річ, яка пасує »до моди«. Немає паперу на цигарки, це дуже цінна тепер річ, тому в більшості на цигарки йдуть, на жаль, книжки.

Взагалі селяне дуже збагатили коштом міста, всього мають досить. В хатах можна бачити дорогі мягкі меблі, п'явіна, роялі, великі зеркала, богату мійську одягу. Село має численну силу грошей у різних валютах, які добре цілком розбірають.

Культурний рівень українського села також побільшився — численні агітатори, мітинги, промовці зробили своє діло і село значно поступило вперед.

„Українське Слово“.

Людендорф проти большевиків.

Генерал Людендорф в розмові з кореспондентом газети „Нью-Йорк Гералд“ заявив що на його думку, спасти Росію можливо тільки спільною військовою експедицією, котру вирядили би: Німеччина, Франція і Англія. Америка не змогла би, оказати військової піддержки для цієї експедиції, але за те вона могла би взяти на себе достарчання для цих армій продовольчих товарів і залізнодорожних матеріалів. На гадку генерала, всі ці армії безумовно будуть користатись піддержкою з боку голодного російського населення. Необхідно покінчити з большевизмом, каже далі генерал Людендорф, чого сам російський нарід не може зробити своїми силами, і тоді тільки буде зліквідована большевицька пропаганда в шлюму світі і Росія

Німеччини будуть переконані, що ця експедиція принесе Росії свободу.

Справа Стеф. Федака.

Арештування др. Щурата.

В п'ятницю 7. жовтня ранком переведено ще одну ревізію у др. В. Щурата, голови „Наукового т-ва імени Шевченка“ у Львові, та в проф. Мих. Галущинського обох їх одведено на поліцію.

Слідство і арешти.

Слідство в справі замаху ведеться безперестанно далі. Слідство провадить суддя Ангельскі за допомогою цивільної дефензиви. Подорожці слідства укриваються великою тайною. Ідуть дальші арештування і ревізії. Разом досі заарештовано 16 осіб у Львові, між ними студент Роман Зелений і його брат, Володимир Бачинський, дві сестри Будзинівські, старшина укр. армії Курилович.

Переведено ревізію в бурсі „Українського Педагогічного Товариства“, у проф. др. Щурата, у студента Петра Мацькова. З арештів випущено на волю Стефанію Шитецьку і студ. Н. Білецького.

Стан здоровля.

Стан здоровля Федака є лихий, почуває він себе слабим, хорим, час від часу йде кров через ніс і уста. Це все наслідки побиття його польськими старшинами.

Життя в большевицькому раю.

Серед умов людське життя зійшло до звіринного животіння.

На підставі загальної трудової повинности кожна людина мусить бути занята якимсь трудом, чи то по своїй спеціальности (т. звн. спеці) в установі чи при иншій роботі, звичайно не продуктивній (замітання улиць і и.), бо продуктивної праці майже нема. Кожний труд

ратуючись тікає він на село, лишаючи фабрику.

Спритніші домагаються собі спекуляцією наражуючись на переслідування чехи. Спекулюють усім: валютою, харчами, вбранням і т. д. Інтересну картину представляє Еврейський базар в Києві, на якій можна дістати все. Большевики ведуть зі спекуляцією завзяту боротьбу різними заходами переслідуванем чехи, перелопуванем тзв. мішочників „заградилками“ (загороджуючи віділи), а в останньому часі попіранням цін залізничих білетів однак безуспішно.

Скаже хто, так большевики дають безплатні захисти для дітей, безплатні голярні, безплатні помешкання і т. д. Що з цього коли нема, харчів, ліків, вбрання взуття, палива і т. д. І так люде нидіють, а голод і холод ломить характери й енергію. Всіх огорнула апатія та безприкладна іннерція.

180 мільярдів дефіциту в Польщі.

Новий польський міністер фінансів Міхальскі мав програмову промову в соймі, в якій ствердив, що Польща досі не мала правильного бюджету і хозяює без жадного пляну. Недобір у державній касі збільшився з 6 мільярдів 1919 р. на 180 мільярдів 1921 р. закордонні борги дійшли до 3 з половиною мільярдів франків, внутрішні до 10 мільярдів марок. Державні прибутки покривають ледви одну десяту видатків. Щоб уздоровити державні фінанси, міністер пропонує: десятигодинний день праці (добровільний) земельну реформу (до неї держава доплачує), надзвичайну національну дань і т. п. Чи ці ліки справді можуть польському державному хозяйству, можна дуже сумніватися.

Положення міністерства Поніковського.

Дебати в соймі з приводу програмної промови Поніковського по-

тому й не диво, що не має ніяких інформацій про життя емігранції розкиданої по цілому світові.

Київ тепер брудний, поруйнований; будинки, вулиці, тротуари роками уже не репаровані, нечищені, неметені. На кожному кроці зруйнований, або спалений, або просто нежилий будинок. Садків і тивів давно вже немає: пішли на паливо. Відомий Царський Сад майже цілком, а Кадетська Роца зовсім вирубані. Взагалі вигляд міста, колись живого, красивого і чистого дуже сумний. Життя іде лише на базарах, які кормлять, одягають і взагалі достарчають все потрібне бідному Кияничові. Тут іде жвава і постійна мінова торгівля і тут можна дістати все до найцінніших ліків включно.

Дорожнеча велика, але дістати

його промовою слухачі не сміли порушити тишу й сиділи мовчки всяк з своїми думками.

— Я йшов до тебе, Микито! — звернувся далі Швайка до Галагана. — Виряжаючи мене на Україну з звісткою про волю, гетьман наказав зайти до тебе в Корсунь і переказати, що знає тебе за щирого сина України й сподівається, що ти допоможеш йому в його справі, як він допоміг тобі викупитись на волю.

Спасибі гетьманові, що не забув про мене — одповів Галаган. — Як що ти, Трохиме, побачиш Хміля раніше за мене, то перекажи, щоб був певний; Галаган не пошкодує життя за волю й щастя рідної країни! —

Підвечерявши трохи, Швайка встав з ослону й почав прощатись, кажучи, що має на думці стати до світу у Стеблені.

Цимбалюк укинув подорожньому в торбу харчів і разом з Галаганом проводив його за воріття.

Після звісток Василевих та оповідань Запорожця всі в хаті Цимбалюків стали замилені й небалакучі.

Засмучена мати послала Василеві на лаві товстий кизим, поклала в голову подушку й благословила лягати спати.

Прися й Микита, поцілувавши батька й матір у руку, пішли до своєї світлиці. Й через який час усе в хаті потишилося так, що здавалося, наче всі поснули.

го російського населення. Тільки-но покінчити з большевизмом, каже далі генерел Людendorff, чого сам російський нарід не може зробити своїми силами, і тоді тільки буде зліквідована большевицька пропаганда в цілому світі і виробиться нормальний стан для мирної торгівлі. Американська промисловість отримає деяке першенство бож Росія сама буде нездібна використувати свої природні багатства. Генерал Людendorff вірить, що німецька армія безумовно зможе де що зробити в цій справі.

Як тільки німецький нарід довідається про те що Англія і Франція згідні разом з Німеччиною, виступити проти большевицької Росії, то негайно велике число офіцерів і солдат добровільно зголосяться до армії, а також і робітники не будуть ставити перепон для цієї експедиції, бо робітники

Проте справді ніхто не спав: Цимбалюк передбачав, що надходить рішуча хвилинка, коли йому доведеться або свідомо стати зрадником рідній країні або перейти на бік повстанців і при нещасті позбутися свого ґрунту, майна й навіть при тулку. Ганна накликала на голови бунтарів всякі нещастя за те, що через них усі не матимуть спокою, а її коханого сина чекає навіть небезпека війни; Василь обмірковував, чи не можна як-небудь ухилитись од походу, щоб не бити на своїх братів; що ж до Микити, то його обхопило давно відоме йому почуття обов'язку боротися за волю рідного краю, і він мучився тепер думкою, чи чесно він вчинив, що одружився.

— Ти не підеши у військо, мій любий? — почув він серед нічної тиші таємне питання любої йому дружини. — Ти не покинеш мене?

Микита почав голубити свою молоду дружинку, але вагався з одмовою.

— Кажі ж, говори мій, любий, що не покинеш ти мене... Бо як покинеш, то ніколи вже не побачиш: умру я тут з нудьги за тобою, або, гадаючи, що тебе немає вже на світі, і собі смерть заподію!

Слухай, любко мій! — почав Микита, міцно стискаючи свою дружинку в обіймах: десять років я блукав по степах та байраках, десять літ ліжком моїм була сира земля та твердий камінь, десять літ, я

своїй спеціальності (т. зв. спеці) в установі чи при іншій роботі, звичайно не продуктивній (замітання улиць і и.), бо продуктивної праці майже нема. Кожний труд оплачує держава згідно з тарифними ставками в грошах по кілька тисяч карбованців, якимсь натуральним пайком на місяць та спромогу обідати в комунальних їдальнях. Це все вистарчає якраз на нужденне животіння, бо на найскромніше життя дома потреба місячно кілька соток тисяч карбованців, залежно від дорожнечі в місцевості, де хто мешкає. А відповідні засоби здобувається в цей спосіб, що продається на базарі старі річи, звичайно вбрання або міняється у селян на барчі. І знов цей аномальний метод життя відчуває найлютіше робітник бо у нього нема що продавати, тому

мов дикий звір ночуючи по дібровах та байраках, придивлявся та прислухався, чи не йде ворог, щоб мене вбити, або взяти на катування... Коли б ти відала, як то мені любо тепер, після того життя спочивати душею й тілом біля тебе, моя рибонько, цілуючи твої карі оченята...

— І цілуй, і одпочивай... перебила Прися — не треба ні про що більше й думати...

— А яка ж тоді, моя горлице, буде доля нашої неньки України як що всі ми, козаки будемо спочивати біля жінок? Адже гона все гіршає. Не один же я десять років муку приймав — усе стогнуть і козаки, й міщане, й посполиті, не можу тобі, кохана моя дружинонько, неправду говорити: як що підніме Хміль знову повстання, то не всидю я в хаті — піду у військо. —

— Оце ж ти мені ножа встромив у серце! — заплакала Прися. — Ти ж воював уже десять років, а чого досягнув? Що здобув для України? —

— Те в руках Господніх... а як рідний край покличе, я піду... бо коли б я не пішов, то моє сумління вискало б мені серце — я зневажив би сам себе, а може б і смерть собі заподівав! Мене, Прися, скільки тижнів і ти сама побачиш, що все відміниться й мені неможливо буде не йти. А проте, годі тобі зарані сер-

Положення міністерства Поніковського.

Дебати в соймі з приводу програмної промови Поніковського показали, що кабінет не може рахувати на підтримку сойму. Більшість партій явно стала в опозицію до нового кабінету. Орган правих „Ржеч-Посполіта“ заявляє, що новий уряд опинився тепер без всякої піддержки в соймі що вплине недобре на положення кабінету, як в середині краю так і зовні. Орган лівих „Роботник“ пише, що ні одна партія не хоче взяти на себе відповідальності за будучу долю нового кабінету.

Підчас дебатів представник німецької фракції Гасбах заявив, що німецька фракція приєднується до вимог про розпуск сойму. Новий міністр президент нічого не сказав

денько своє краяти — ще, може, ніякої війни й не буде, а ти он як себе розхвилювала: тремтиш уся. Заспокойся.

III.

Через два тижні Василя споряжали до Черкас. Похід козаків мав одбутися човнами й через те молодий козак лишив свого коня дома Данило ж, щоб одвезти сина, споряжав воза.

Засмучена розлукою з сином, Ганна всю ніч непередодні, як Василеві виїхати, пекла коржі книші, пироги та паланниці, сьогодні ж з ранку почала накладати все те на воза, щоб синові у поході на довго вистарчило харчів. До того, що було, вона витягла з комори й з льоху цілий бурдюк сала, добру купу ковбас, з півсотні сушених карасів, десяток гусячих полотків та ще багато всяких витребеньок, що їх усіх і не перелічити. До снідання на возі було накладено всього, що тільки може надумати мати, провозаючи єдиного сина в далекий похід.

Сам Василь оглядав свою зброю, мастив її, де було треба, салом та тер попідом, щоб дужче блищала! Микита допомагав і Василеві й тестеві; Прися ж бігала разом з матір'ю з хати до воза, виносячи харчі й уможуючи їх поміж сінном. Тут же поміж людей плутався збентежений метушньою кудлатий Боско, намагаючись угадати, хто саме їхатиме в дорогу, щоб знати, чи йому бігти за возом, чи лишатися стерегти хати

у своїй промові про права громадян непольського походження. Німецька фракція рахує себе представницею тих меншостей, які ніякого представництва в соїмі не мають і в імені Німців, Росіян, Українців і Литовців вимагає випрацюваного такого виборчого закону, який гарантував би представництво всім елементам населення держави і який не псував би результатів виборів при допомозі виборної стратегії. Розпорядження міністерства по справам бувших пруських провінцій, яке надає пасивне виборче право лише тим, які уміють балакати і писати по польськи, рівняється обмеженню виборчого права для сотень тисяч громадян.

Земельна реформа провести яку необхідно, не мусить, однак, бути засобом, аби позбавити землі національні меншости. Недопустимі також і такі засоби, яких вживає польський уряд, як вигнання німецьких кольоністів із Волині, із давно засиджених уже місць. Промовець далі жалувався на переслідування німецької школи і преси.

Повстанський рух на Україні.

На Полтавщині оперує повстанчий відділ Махна, в склад якого входить 5 тисяч зразковсі кінноти (всі Українці). На прапорах сього відділу написано: „1-ша Українська Повстанча Армія Махна“.

— В районі Шумська (північ від Ямполя) вибухло повстання селян. В цей район направлено два полки кінноти.

— До Кам'янця прибули: харківські українські курси червоних командирів (600) люда), саратівські гарматні курси червоних командирів та саратівські курсанти кін. військової школи.

На Полтавщині появилася повстанчий відділ Чорного.

На Схід від Переяславця оперує повстанчий відділ Голого.

В Таращанському повіті оперує повстанчі відділи Дерещука й Підкови.

На схід від Ямполя оперує пов-

кровю невинних українських дітей, яких Ляхи мучать на смерть по тюрмах! Складайте лепти на поміч на допомогу в боротьбі за волю Галичини зпід страшного ляхького ярма.

Справа українського університету у Львові.

Львівський дневник „Вперед“ з 24. вересня с. р. доносить:

В середу, дня 21. вересня, завізвала львівська поліція др. Василя Щурата та переслухання. Бажали від нього довідатися, які заходи робляться в справі українського університету і запитовано йому дунціяції польської преси.

Зараз на другий день по тому „приняттю“, в четвер, 22. вересня рано розпочалися репресійні виступи львівської поліції. Розпочалися ревізії, які переведено в льокалі „Академічної Громади“, у голови цього товариства тов. Степана Рудика, у голови „Академічної Помічі“ М. Матчака, у студ. Я Чижі і у д-ра В. Щурата. Найдовше тривала ревізія в „Академічній Громаді“, бо майже до 12 години в полудне. Всіх присутних поліційні агенти піддали особистій ревізії і позаписувала їх назвища. Потім забралися до ревізії льокалю. Перешукали всі закамарки, а одну шафу, до якої не було ключа, розбили. Найдено деякі університетські індекси та списи студентів.

Льокаль „Академічної Громади“ запечатано.

Тов. Рудика і студ. Матчака відведено відтак на поліцію, де списано з ними протокол, почім випущено їх на волю.

Мають бути переведені дальші ревізії мабуть і на провінції.

Найновіші вісти.

Бувший австрійський цісар Кароль поїхав на острів Мадейру. Ряд португальський на се згодився і визначив йому на помешкання давне санаторіум.

Рада Амбасадорів ухвалила на одним із своїх засідань, щоби в

Іван Мацалак 10\$, Теодор Макогон 25\$, Текля Макогон 10\$, Михайло Білобрам 10\$, Дмитро Берегулька 25\$, Василь Галян 25\$, Михайло Завадовский 50\$, Гавриіл Шубер 30\$, Теофіл Жолондек 50\$, Михайло Павлина 25\$, Андрій Шуввер 50\$, Василь Кожух 50\$, Михайло Сидор 25\$, Григорій Павлина 25\$, Николай Крупка 20\$. Тома Кметь 10\$, Стефан Гамуляк 20\$, Михайло Галян 25\$, Михайло Левіцкий 10\$, Василь Дворянин 25\$, Василь Бобик 50\$, Анастазія Бобик 50\$, Петро Пістун 50\$, Григорій Тарас 30\$, Ілько Питльовавців 50\$.

З Бразилії.

Сего місяця Комітет Оборони Галицької України в Прудентополі в імені Українців в Бразилії вислав письмо на адресу Експ. Др. Гастона да Куня, представника Бразилії при Лідзі Народів. В сім письмі піднесено протест проти загарбання Східної Галичини Поляками, та попрохано, щоб представник ряду бразилійського вставився, аби чимскорше вирвано Сх. Галичину з тих мук, що переносить наш нарід під теперішню пору.

Дня 18. с. м. прибули вечером до монастира оо. Василіян Впр. о. А. Калиш, Протоігумен Чина Св. Василія Вел. Дня 21. т. є. в день свята Арх. Михаїла мали проповідь до численно зібраного народу. Народ серед найбільшої тиші слухав уважно та брав до серця кождісіньке слівце. Всч. о. Протоігумен згадали і за старий край за переживання тяжкого часу та і за сирітки українські. Певна річ, що кожний, що був на проповіді, не скоро забуде сеї милої науки, яка йшла з уст Впр. і Всч. о. Протоігумена та кожний вийшов заохочений не лиш до любови Божої але і свого народу.

В короткім часі мають увійти в уживання нові гроші (1\$ паперовий, естампа 12).

В теперішньому часі політика в

Дмитро Кушнірюк лежав уже третій день тут. Мав груди прострілені. Що тільки закашлявся, кололо його дуже і кровава піна виступала на уста. Вянув із дня на день. Лікар сумно дивився на Дмитра та на карточку над його головою, де було написано: „У С. С., доброволець, 17 років“. Сестри-доглядачки приносили йому їсти, що могли пайліпшого. Та житя вже в ньому не було, хоч лице Дмитра було спокійне.

На полі ген за селом рішалася доля війни. Ворог прорвав фронт в одному місці і готов був обіймити наших та захопити кусень української землі. Ох не даймо! Сотня У С. С., де був Дмитро, перша прийшла поміч своїм, але й найбільше потерпіла: 13 убитих, 7 тяжко ранених, а 19 легкоранених. Наступ здержали.

В кімнаті був один музика. Часто над вечером брав скрипку і грав мельодії стрілецьких пісень: „Іхав стрілець на війноньку“, „Летіла куля через гору“ і „Червону калину“. В кімнаті тоді — хоч мак сій! Бо думки ранених літали туди, між своїх рідних та близьких, то на поле слави, то в стрілецькі ряди.

Дмитрови погіршало. Сестра зміряла горячку: температура впала. Се ворожило близький кінець... На грудях наче великий тягар лежав. Закашлявся і кров бухнула на подушку. Тихим, хрипливим голосом прикликав сусіда недолі — музику: „Заграй мені, друже, ще раз сю пісню, що то ми з нею ішли в бій з ворогом. Се моя остання просьба до тебе“...

Той взяв скрипку. Поплили чарівні звуки нашого національного гимну, при яких ішла в бій 100-тисячна галицька армія. Дмитро хотів підвестися з постелі. Два сусіди прибігли й піддержали його так що слухав сидячи. Простягнув руки до граючого і потонував увесь у звуках. Котрийсь підтягав співом: „Душу — тіло ми положим за нашу свободу“...

Скінчилася пісня. Він тільки схилив голову і — заснув. Товариші поклали його на постіль. По хвилині прийшла сестра з ліками — та

ські українські курси червоних командирів (600) люда). саратівські гарматні курси червоних командирів та саратівські курсанти кін. військової школи.

На Полтавщині появився повстанчий відділ Чорного.

На Схід від Переяславця оперує повстанчий відділ Голого.

В Таращанському повіті оперує повстанчі відділи Дерещука й Підкови.

На схід від Ямполья оперує повстанчий відділ, яким керує др. Рабинович (лікар Жид).

31. VIII. в Пашковецькій волості вибухло повстання селян, котрі жорстоко подавили червоні війська. В звязку з цим переведено масові арештування.

Замах на львівського „воєводу“.

Все галицьке населення, мучене Ляхами, відітхнуло свобідніше на вістку, що ляцького „воєводу“ у Львові Грабовського поціливі український студент Федак трома кулями. Се вислів всенароднього протесту проти безправного загарбання Галичини Ляхами, проти введення там ляцької управи, проти замкнення українського навіть приватного університету, проти цілого моря мук і знущань над нашим народом.

Річ ясна, що молодий Федак являється оборонцем не тільки прав свого гнобленого народу, але й міжнароднього права. Як відомо, аліанти заборонили Ляхам заводити польську адміністрацію в Галичині. Одначе Польща не послухалай установила там своїх „воєводів“. Аліанти до сеї пори не зробили нічого проти того ляцького глуму і наруги з постанов Найвищої Ради та дальше проволікають справу. Тоді молодий український студент виступив в обороні міжнародніх постанов з револьвером в руці. Ляхи так тяжко знущаються над зловленим молодим чоловіком, що хвилі його життя пораховані. Крім Федака увязнили ще Людомира Огоновського, сина бл. п. Петра, і також Богдана Барвінського за співучасть в замаху. Дальші арешти й знущання переводять у Львові і в цілому краю.

Браття! Галичина знов спливає

Мають бути переведені дальші ревізії мабуть і на провінції.

Найновіші вісти.

Бувший австрійський цісар Кароль поїхав на остров Мадейру. Ряд португальський на се згодився і визначив йому на помешкання давне санаторіум.

Рада Амбасадорів ухвалила на одним із своїх засідань, щоби в найкоротшому часі усталити границі держави альбанської.

Ряд французський відобрав право до голосовання 30.000 мешканцям Альзатії і Лютарингії.

В каналі Ля Манш здержано всякий рух корабельний.

Між Францією і Англією перервані телеграфи. Шкоди знайдено великі.

Між Англією а Ірляндією знову шаліє борба. Ірляндці держаться кріпко.

В Лондоні вибухла страшна пошесть шкарлятини.

Між Грецією а Туреччиною вже почались вести мирні переговори.

Большевизм з кожною хвилиною упадає. Доходи їх виносили 80 мільярдів, а розходи 800 мільярдів рублів.

На Україні борба між повстанцями а большевиками треває дальше.

Жертви на укр. шпиталі в оселі Іваї.

Всч. о. Петро Осінчук 150\$, Павло Липка 100\$, Михайло Іванчук 100\$, Теодор Павлина 50\$, Петро Гуйда 10\$, Юстин Гнатів 100\$, Михайло Бардаль 25\$, Анна Липка 50\$, Стефан Галян 20\$, Іван Шеремета 10\$, Катерина Черевата 10\$, Стефан Іваніца 5\$, Петро Череватий 20\$, Лука Блонський 5\$, Андрій Питльованців 25\$, Юліяна Питльованців 25\$, Василь Катиринюк 50\$, Анна Катиринюк 50\$, Йоган Аманн 5\$, Юлій Гуменюк 10\$, Григорій Козань 25\$, Панько Дух 25\$, Пелагія Дух 25\$, Агафія Бардаль 25\$,

режированні тяжкого часу та і сиріткі українські. Певна річ, що кождий, що був на проповіді, не скоро забуде сеї милої науки, яка йшла з уст Впр. і Всч. о. Протоігумена та кождий вийшов захочений не лиш до любови Божої але і свого народу.

В короткім часі мають увійти в уживанне нові гроші (1\$ паперовий, естампа 12).

В теперішньому часі політика в Бразилії працює над вибором нового президента. Ріжні ріжно говорять, але хто вийде — час покаже.

В послідних часах зловлено так много риб у Паранагві, що навіть роздавано їх даром.

Появились у Бразилії фалшиві гроші в ноті 500\$. Треба протематись на осторожности.

ДІТОЧИЙ СВІТ

В ШПИТАЛІ.

Стояли рівними рядами ліжка у військовому шпиталі. Кождий поїзд привозив нових тяжкоранених. Там на стації санітети не могли вже ради дати. Стрільці стогнали, коли їх переносили з поїзду в барак. Заїздив критий віз і туди вносили ранених на ношах. Приїхав на шпитальне подвіре. Дижурний приходить із паперами у канцелярію.

— „Не привозіть мені ранених, бо й сих не маю вже де подіти!“ — каже лікар. Нічого не помагає. Оставляють хорих на коридорі. Лікар здвигає плечима і каже містити до двох на одному ліжку.

Великій кімнаті лікарі, сестри й санітети окружили сильний дубовий стіл. Чути звідтіля лиш зойки та стони. Се операційна сая. Одному там виймають із тіла кулю, другому відтинають поторошену руку, третьому зшивають на голові глибоку рану від шаблі... А всі молоді хлопці. Всі ранені за Україну, — за свою землю, за свій народ.

гимну, при яких ішла в бій 100-тисячна галицька армія. Дмитро хотів підвестися з постелі. Два сусіди прибігли й піддержали його так що слухав сидячи. Простягнув руки до граючого і потону в звуках. Котрийсь підтягав співом: „Душу — тіло ми положим за нашу свободу“...

Скінчилася пісня. Він тільки схилив голову і — заснув. Товариші поклали його на постіль. По хвилі прийшла сестра з ліками — та Дмитро вже не жив.

„Світ Дитини“.

ПОЗІР! — ПОЗІР!
Українці в Прудентополи і околиці!

Дня 26. с. м. (в суботу) збудесь в салі „Народного Дому“ вдруге представлення п. н. „Назар Стодоля“, дія з козацьких часів в 3-ох відслонах. Представлення зачнесь о год. 7-ій вечером.

Весь дохід призначений на Т-во „Україна“.

ЗАКРИТТЯ „БАТЬКІВЩИНИ“.

Львівська дирекція поліції закрила український тижневик „Батьківщину“

— Новий лікар у Прудентополи —

✻ Dr. ROMULO CARDILLO ✻

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушчин і женщин так внутрішні як і зовнішні. Приймає недужих від 8—11 год. рано і від 2—5 по полудни.

Мешкає в ринку, в домі, де мешкав Др. Лінс.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня дерева до палива, як і до залізниці і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новачкого. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

☛ КАВА З ФАБРИКИ ☛

☛ S. JOÃO ☛

— de —

ANTONIO CANDIDO CAVALIM
Iraty — C. № 21 — Parana

Зайдіть, а там дістанете каву найлучшої сорти, без домішок — ароматичного запаху та і тано, як в жаднім іншим склепі.

Кривава книга.

32)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

Табір оточений кільчастим дротом. Коли ми просили команданта кріпости генерала Гамоту о полекші, заявив він: «Будьте раді, що взагалі живете, коли вам захотілось воювати, то здихайте!» І дійсно в цім пеклі мерли люде як мухи, передовсім із голоду. Давали там два рази денно їсти ось що: рано горячу брудну, чорну воду, звану чорною кавою в полудне фасолеву зупу, але цієї зупи було так мало, що половина інтернованих не діставала нічого, а друга половина кидалася на їду мов дикі звірі, щоби хоч трошка її дістати! З голоду зіли (спасли) арештанти всю траву і листя з дерев в таборі. Люде ледве рухалися із місця на місце. Багато із них вже були так обезсилені, що годі їм було піднятися і вижидали смерти як спасення. В таборі панувала епідемія тифу і червінки. Денно вмирало до 50 осіб не було ні ліків, ні лікарської помочі. По таборі вешталися польські легіоністи і ще лих ходячих трупів побивали нагайками. Образу нужди, бруду, а з тим і розпуки людей, яких обсіли воші і всіяке плюгавство, не годен ніхто зобразити словами.

Одного разу приїхав там на оглядини

французький офіцер, але Поляки сказали, що ми большевики, то він з нами навіть не говорив та відїхав.

г) Поручник українських військ У. С. С. Микола Меркун, який втік з табору полонених в Стшалковій коло Познаня, так описує долю полонених і інтернованих Українців:

Мене полонили Поляки в селі Качанівці коло Підволочиськ разом з полевицком Маликом. З фронту перевезли нас до Тернополя і всадили у тюрму. Тут вже було чимало наших полонених арештованих і інтернованих. Всі сиділи всуміш. По кількох днях т. е. 16. червня 1919 вивели нас із тюрми для дальшого перетранспортування, бо наші війська наближувалися під Тернопіль. О год. 10 перед полуднем прийшла ескорта польських жовнярів, які кинулися до наших комнатах, щоби зганяти нас на подвір'я тюрми. Тут вони гнали всіх мимо цього що з огляду на лихе приміщення багато людей тяжко занедужало. Я наведу назвища хорих лише з одної моєї комнати: четар Петрівський, хор. Чайківський і проф. Івашкевич. У них горячка доходила до 40 степенів та неважаючи на це, польські жовнярі на приказ свого команданта зігнали їх з ліжок. Були між ними й жінки з малими діточками і всі вони мусіли йти з транспортом. Їх спазматичні плачі і обмороки викликували не спочуття, а ще брутальніше поведення з боку польських жовнярів-бандитів.

(Далі буде)

ПОЗІР! — ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ І ОКОЛИЦЯ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кожний дістати з доброї стали фойси, сокири, серпи поодинокі або й тузнами. Кує воли, направляє ушкоджені й виконує взагалі всякі роботи, входячі в обсяг цього фаху. Робота совісна — ціни приступні.

Кожний Українець повинен се вже раз зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників підпирати!

Theodor Savetchka
Prudentopolis Paraná

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку йти в процес, або до суду то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка, Всякі записи, розписи; рекіременту, щоб они були добрі, мусять бути добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, предложіть своєю українською мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре, і тай тано.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO
CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жінок і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінки і дітей.

При ліченю недуг крові уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В...

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці канфляшковых, купую всякі продукти краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Paraná

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МЯЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого роду робіт.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є званий усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приятом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кожний, хто заїде у його дім, знайде вигідну обеду, як також зможе набути у склені усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукти хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольнії Іраті.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тано. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернях і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанєм

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді-би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільненє. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекірементами удавайтеся до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насінє лєну і конопель, як також прядиво льяне і конопельне. Одно кильо насінє лєну платить по 400 рейсів; насінє конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталу
S-ta Casa da Gamboa, Maternidade
e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, не-
дуги женщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь
914 і 606.

Ціни приступні. В заведено візита
коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS
da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curilibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург-
го, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі-
бре; ГАЗОСИ: з Цитрини, Абакаші, Ма-
лин, Помаранч, Солова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насіне ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. М. Козловского.

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА МАЛЯРСЬКО-АР-
ТИСТИЧНА РОБИТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські робо-
боти, як мальованне декорації домів,
церков і образів нашого стилю і обряду
та взагалі всякого рода роботи ма-
лярські.

S. HORVATICH

CURITYBA r Barão do Rio Branco 19
c. p. 187.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
палі Іраті

Продаю товари різнородні — яких
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІВО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужитку домаш-
нього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота як брошки,
перстені, ланцюжки до годинників іт.д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП

ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА

у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаря-
ди господарські — рільничі, як також
різного рода матерій, від найтанших
до найдорожших: касеміри, чисто вов-
няні пали, готові убраня, коци, полот-
на, хустки, стяжки, капелюхи соломяні
нитки до шиття, вишивання і ручних ро-
біт, зимові шалі, перфуми, перфумова-
не мило, скло, начиня кухонне, залізо,
машини до шиття, порох, шріт, фугети,
славна паста «фаворіта», шаурівки,
книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до
фрїб, свічки стеаринові, а подостат-
ком муки найліпших марок, соли ме-
леної, грубої і рефінованої столової,
нафта, тютюн, риж, цукор, фарина ку-
курузяна і мандькова, фасоля, кава
палеца і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і
інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis Parana

усе, що посяг на рільничого.
Купую герву-мате і інші продукта
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополи і кольоній Іраті.

Пишіть:
Theodor Schneider
Portão Parana

Або через посередництво Григорія Та-
дри — Портон.

УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого
склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados,
залізя, начиня кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольонійальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє різнородні цукорки різного смаку і зовнішньої
форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она
істнує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і
голоєітьє до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі різнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начиня,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.

Rua Vidzconde e Nacar — União da Victoria — Parana.

Печатня оо. Василянв Прудентополи.